

Lierne kommune

Det gode vertskap

Kommunal planstrategi 2016-2019

Vedtatt av Lierne kommunestyre 27.10.2016

Innhold

Innledning.....	3
Plikt til å utarbeide planstrategi.....	3
Nasjonale forventninger	3
Kommunens planverk	4
Status - Utviklingstrekk.....	5
Befolkningsutvikling.....	5
Næringsutvikling.....	7
Samfunnssikkerhet og beredskap	9
Arealbruk.....	9
Miljø - Energi, klima og vern.....	9
Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø	9
Boligsituasjon.....	10
Mål for planarbeidet	11
Vedlegg	11

Forsidefoto: Roy Nilsen

Bildet er en illustrasjon på spennvidden og mulighetene i Lierne. Fra det grønne gresset via Laksjøen og det snøklede Brannsfjellet til den menneskeskapte infrastrukturen som ender opp i Englagaard sjokolade – Symbolet på at i Lierne er det umulige mulig.

Innledning

Plikt til å utarbeide planstrategi

Kommunen har etter plan- og bygningslovens (PBL) § 10-1 fått plikt til å utarbeide kommunal planstrategi minst en gang i hver valgperiode. Planstrategien må vedtas senest innen ett år etter kommunestyrets konstituering.

Hva bør en planstrategi inneholde?

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet. Kommunal planstrategi skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til lokal samfunnsutvikling. Det gjelder både langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunenes planbehov i valgperioden. Strategien bør inneholde:

- beskrivelse av utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø
- retningslinjer for langsiktig arealbruk
- vurdering av sektorenes planbehov
- vurdering av prioriterte planoppgaver og behovet for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Beskrivelse av utviklingstrekk og utfordringer må tilpasses lokale forhold, og kan f.eks. bygge på data som rapporteres gjennom KOSTRA. Planstrategien skal ikke være mer omfattende enn nødvendig for å ta stilling til hvilke planoppgaver som bør prioriteres, f.eks. om gjeldende kommuneplan fortsatt skal gjelde uten endringer, eller om den skal revideres helt eller delvis.

Rettslig status

Planstrategien er ikke formelt bindende. Dersom kommunen ønsker å avlyse eller utsette en større planoppgave som inngår i planstrategien, bør dette skje gjennom endring av planstrategien der de ordinære prosessregler følges. Kommunen kan når som helst sette i gang nytt planarbeid ut over planstrategien. Avklaring av planbehovet vil da skje gjennom den ordinære planprosessen.

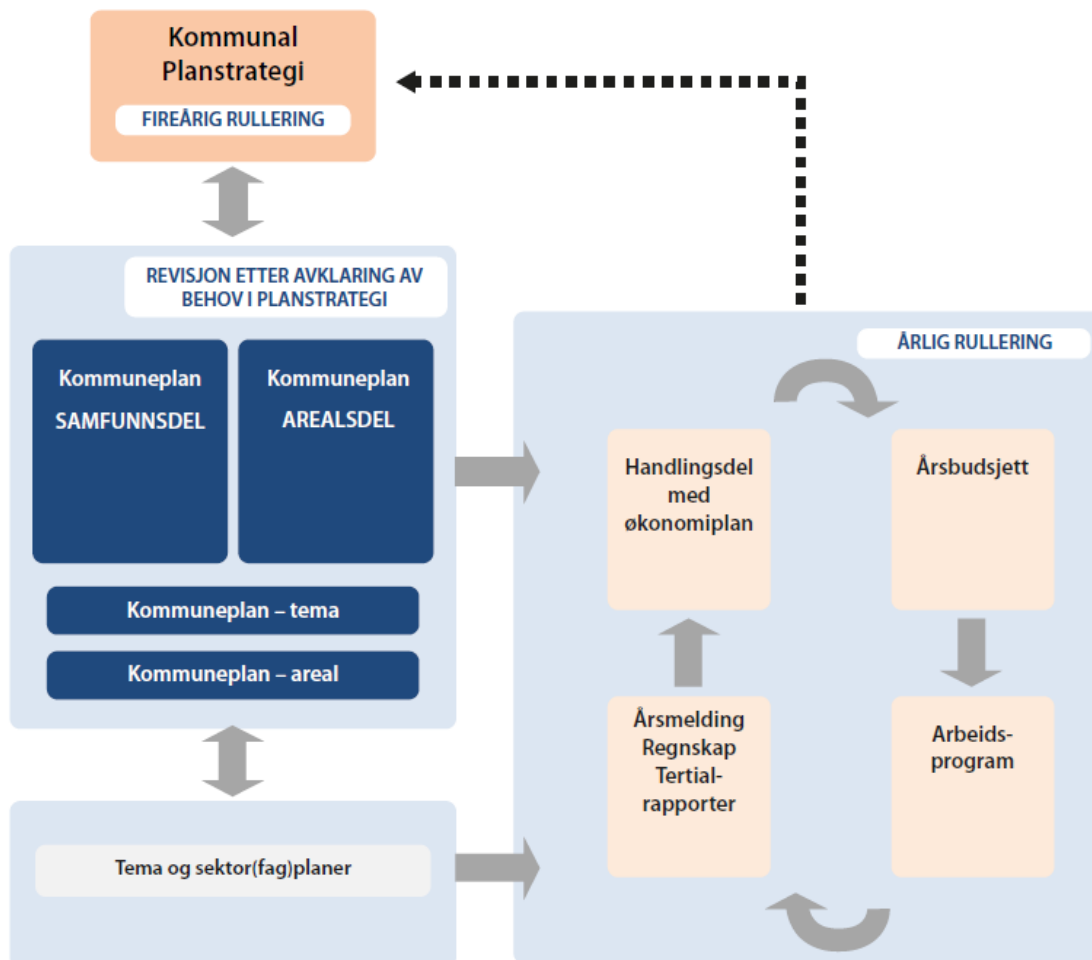
Nasjonale forventninger

Med utgangspunkt i at de nasjonale forventningene skal bidra til en planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling, fokuserer de nasjonale forventningene på følgende tema:

- Klima og energi
- By og tettstedsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunens planverk

Kommunen har en overordnet kommuneplan som er delt i to hoveddeler, arealdel og samfunnsdel. Det er kun arealdelen som er juridisk bindende. I tillegg har kommunen en rekke fag-/temaplaner, reguleringsplaner, årsplan, økonomiplan og årlig budsjett.

Figur 1. Figuren viser skjematisk et generelt kommunalt planhierarki.

Årsplan for Lierne kommune 2016 og mål og tiltak 2016-2019 - Overordnede satsningsområder:

- Legge til rette for nye bedrifter basert på kunnskap/teknologi, natur og industri.
- Plass til alle, med fokus på livsglede. Lierne kommune skal yte tjenester med høy kvalitet og fleksibilitet i alle livets faser.
- Fiber til alle.
- Folkehelse for alle.
- Bli en pilotkommune på distriktssatsing.
- Sørge for tilgjengelige fagfolk lokalt.

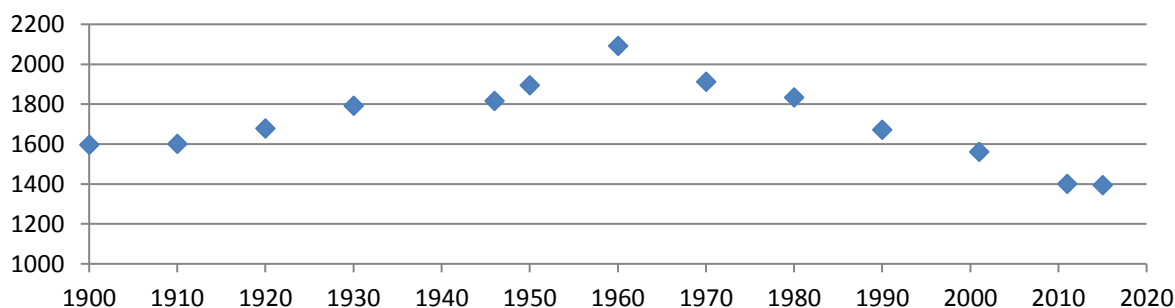
Status - Utviklingstrekk

Befolkningsutvikling

Tabell 1. Viser folketallsutviklingen fra år 1900 og fram til og med 2015. Kilde: SSB

År	1900	1910	1920	1930	1946	1950	1960	1970	1980	1990	2001	2011	2015
	1597	1602	1678	1793	1816	1895	2092	1913	1834	1672	1561	1401	1394

Fra år 1900 var det en positiv befolkningsutvikling i Lierne, med en vekst fra 1597 til 2092 i år 1960. Fra år 1960 har det vært en negativ befolkningsutvikling fra 2092 til 1401 i år 2011. I 10 års perioden 2001-2011 var en reduksjon i folketallet på 10 prosent. I den siste 4 års perioden har reduksjonen vært kun 0,5 prosent.

Figur 1. Er en grafisk framstilling av tallene i tabell 1, og at nedgangen i folketallet har flatet ut de siste 4 årene.

Tabell 2. Viser kvartalsvis endring i folketallet, fordelt på fødte, døde, fødselsoverskudd, innvandring og utvandring i perioden 2013 1. kvartal til og med 2016 1. kvartal. Kilde: SSB

	2013K1	2013K2	2013K3	2013K4	2014K1	2014K2	2014K3	2014K4	2015K1	2015K2	2015K3	2015K4	2016K1
Folketallet ved inngangen av kvartalet	1401	1393	1389	1395	1385	1378	1379	1380	1394	1389	1383	1381	1375
Fødte	0	3	4	3	2	1	5	3	5	1	1	3	3
Døde	4	2	5	5	3	4	2	5	1	6	5	6	3
Fødselsoverskudd	-4	1	-1	-2	-1	-3	3	-2	4	-5	-4	-3	0
Innvandring	7	3	6	0	3	1	0	4	0	1	8	0	2
Utvandring	5	0	1	3	1	0	3	0	0	1	1	0	1

Tabell 3. Viser folketallsutviklingen fordelt på kjønn og alder, i perioden 2005-2015. Samt framskrevet utvikling fram til 2020 og 2030. (SSB Middels nasjonal vekst)

		Framsकrevet utvikling							
	Alder	2005	2015	Utvikling i %	2020	Utvikling i %	2030	Utvikling i %	
Menn	0-5 år	60	35	-42 %	36	3 %	36	0 %	
	6-15 år	92	102	11 %	73	-28 %	67	-8 %	
	16-66 år	499	460	-8 %	416	-10 %	366	-12 %	
	67 år eller eldre	123	121	-2 %	160	32 %	190	19 %	

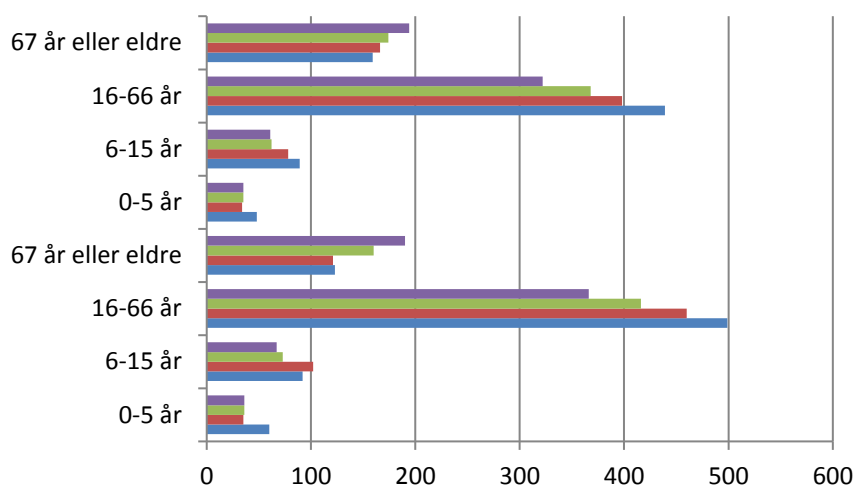
Kvinner	0-5 år	48	34	-29 %	35	3 %	35	0 %
	6-15 år	89	78	-12 %	62	-21 %	61	-2 %
	16-66 år	439	398	-9 %	368	-8 %	322	-13 %
	67 år eller eldre	159	166	4 %	174	5 %	194	11 %
Sum		1509	1394	-8 %	1324	-5 %	1271	-4 %

Den største prosentvise nedgangen er i aldersgruppen menn 0-5 år. Den største tallmessige nedgangen er i aldersgruppen kvinner 16-66 år. I aldersgruppen 6-15 for menn var det i perioden en økning på 11 prosent, mens i samme gruppe for kvinner var det en nedgang på 12 prosent. Sett begge kjønn under ett var i denne aldersgruppen en nedgang på 1 prosent. Størst prosentvis økning har det vært i aldersgruppen menn 6-15 år, med 11 prosent.

Tabell 4. Viser samlet folketallsutviklingen i perioden 2005-2015. Samt framskrevet utvikling fram til 2020 og 2030. (SSB Middels nasjonal vekst)

Alder	Framskrevet utvikling						
	2005	2015	Utvikling i %	2020	Utvikling i %	2030	Utvikling i %
0-5 år	108	69	-36 %	71	3 %	71	0 %
6-15 år	181	180	-1 %	135	-25 %	128	-5 %
16-66 år	938	858	-9 %	784	-9 %	688	-14 %
67 år eller eldre	282	287	2 %	334	16 %	384	13 %
Sum	1509	1394	-8 %	1324	-5 %	1271	-4 %

I perioden 2001-2011 var det størst prosentvis nedgang i gruppen 0-5 år (36 %), og størst prosentvis økning 67 år eller eldre (2 %). Når det gjelder tallmessig endring er det aldersgruppen 16-66 år som har størst nedgang med 80, og kun 67 + som har en tallmessig økning med 5.

Figur 2. Viser befolkningsutviklingen som er vist i tabell 2 grafisk. Kvinner øverst og menn nederst i figuren. Kilde: SSB

Utfordringen for lokalsamfunnet Lierne er at det blir færre arbeidstakere til å løse arbeidsoppgavene, færre personer som bidrar med skatteinntekter og at kommunen får lavere inntekter gjennom reduserte overføringer. Nedgangstallene for perioden 2010-2015 viser

imidlertid en tendens til å flate ut. Det vil være positivt og viktig å greie å forsterke denne trenden.

Tabell 5. Viser framskrevet folkemengde etter kjønn og alder for årene 2020 og 2030. (SSB Middels nasjonal vekst)

			Framskrevet utvikling			
	Alder	2015	2020	Utvikling i %	2030	Utvikling i %
Menn	0-24 år	206	195	-5 %	165	-15 %
	25-34 år	61	49	-20 %	54	10 %
	35-44 år	80	70	-13 %	58	-17 %
	45-69 år	265	249	-6 %	218	-12 %
	70-79 år	61	90	48 %	99	10 %
	80 år eller eldre	36	32	-11 %	65	103 %
Kvinner	0-24 år	171	162	-5 %	150	-7 %
	25-34 år	55	51	-7 %	51	0 %
	35-44 år	79	62	-22 %	57	-8 %
	45-69 år	228	222	-3 %	188	-15 %
	70-79 år	68	78	15 %	93	19 %
	80 år eller eldre	66	64	-3 %	73	14 %

Tabell 6. Viser den totale nasjonale utviklingen for befolkningsutviklingen.

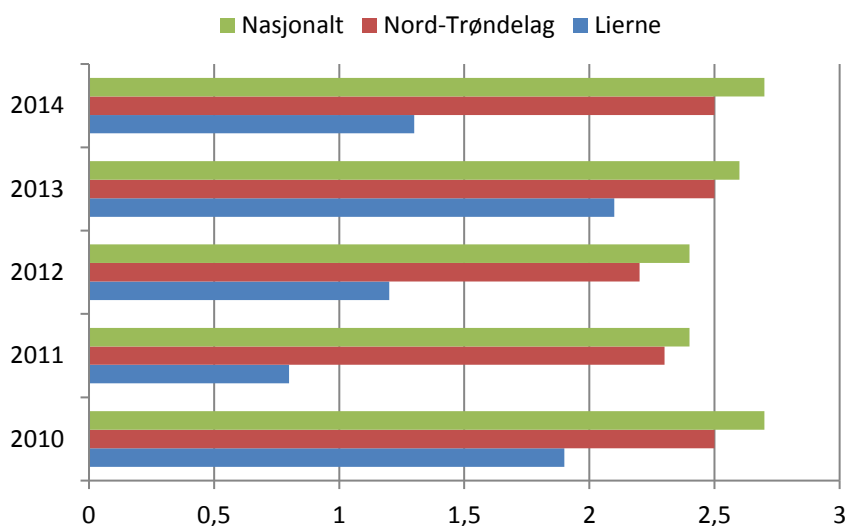
Nasjonalt			Framskrevet utvikling			
2005	2015	Utvikling i %	2020	Utvikling i %	2030	Utvikling i %
4606363	5165802	12 %	5450106	6 %	5948157	8 %

Totalt var det en befolkningsvekst i Norge på 12 prosent i perioden 2005-2015.. Framskrevet befolkningsøkning i Norge fra 2015 og til 2020 er på 6 prosent og i fra 2020 til 2030 er den på 8 prosent. Kilde: SSB

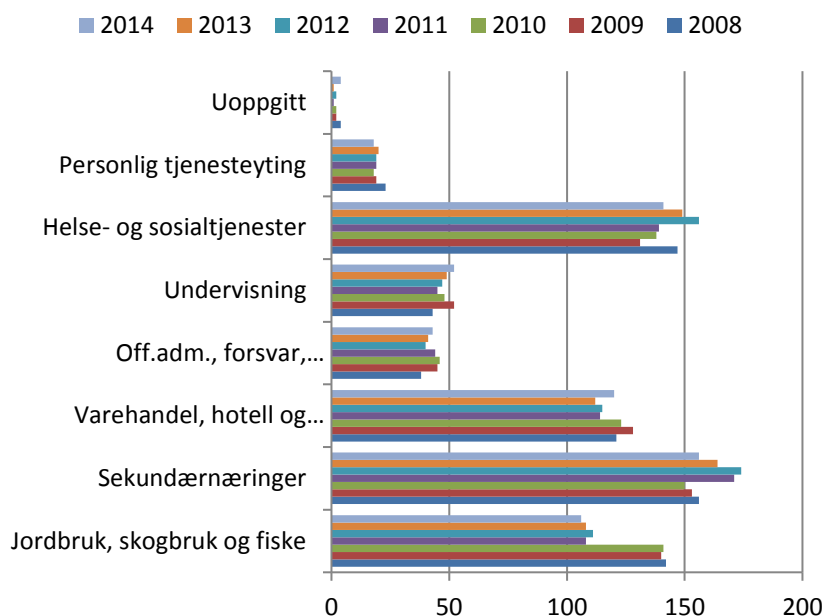
Målsetningen i den kommunale planleggingen på kort- og lang sikt må være å legge til rette for at kommunen tar del i den nasjonale befolkningsutviklingen.

Næringsutvikling

For Lierne var ved utgangen av 2014 arbeidsledigheten på 1,3 prosent. I Nord-Trøndelag var ledigheten på 2,5 prosent, og på landsbasis var ledigheten i mai på 2,7 prosent.

Figur 3. Viser at arbeidsledigheten i Lierne er lagt lavere enn i fylket og på landsbasis, i perioden 2010-2014, per desember. Dette er isolert positivt, men kan samtidig være et problem gjennom at det ikke er tilgjengelig ledig arbeidskraft/kompetanse for næringslivet. Kilde: SSB

Figur 4. Viser en grov inndeling av i hvilke næringer arbeidstakerne er sysselsatt i, etter arbeidssted. I perioden 2008-2014 har det vært en nedgang i primærnæringene og en økning i undervisning. I de andre sektorene har det vært litt opp og ned.. Innenfor personlig tjenesteyting har det vært relativt stabilt.. Kilde: SSB

Lierne ble i 2010 nr. 13 i NHOs nærings-NM. Resultatet baserer seg på godkjente regnskapstall. Utfordringen er at gode resultater ikke må bli en "sovepute". I 2014 er ikke Lierne inne blant 20 på topp på noen av listene i nærings-NM. Lierne er en del av regionen Indre Namdal (IN) som kommer på 48 plass av 80. Bedriftene i IN er solide og ligger på 5 plass når det gjelder lønnsomhet, og på 17 plass når det gjelder vekst. Når det gjelder nyetablering og størrelse ligger IN på 80 (siste plass) og 73 plass.

Den kommunale planleggingen må legge til rette for videreutvikling av eksisterende næringer og ikke minst fokus på potensielle nye satsningsområder.

Det pågående omstillingsprogrammet fokuserer på utvikling og vekst innen eksisterende næringer, og utvikling av potensielle nye næringer. Økt vekst innen eksisterende næringer og etablering av nye næringer vil kunne gi en dobbelt effekt. Økt tilflytning og at det blir enklere å rekruttere arbeidskraft til bedrifter i vekst.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har ansvar for befolkningens sikker- og trygghet. Kommunen plikter å gjennomføre overgripende risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyse) og utarbeidelse av beredskapsplaner, jfr. § 14 i lov om kommunal beredskapsplikt. Kommunen skal fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv., jfr. § 3-1 i PBL.

Topografien i kommunen er av slik karakter at risikoen for alvorlige naturkatastrofer er relativt lav. Likeledes er det relativt lite trafikk (*Men trafikken øst/vest er økende, p.g.a. bedre vei på svensk side.*) og andre risikoaktiviteter ("farlig industri") i kommunen.

Arealbruk

Kommuneplanens gjeldende arealdel ble vedtatt juni 2010 og stadfestet av miljøverndepartementet oktober 2011. I desember 2015 vedtok kommunestyret oppstart av revidering av arealdelen. Det er planlagt endelig vedtak av arealdelen i desember 2016.

Kommunens arealplaner er nok i stor grad utarbeidet etter mal av sentrale utfordringer og forutsetninger. Skal framtidige arealplaner oppfylle oppgavene og hensynene i § 3-1 i PBL må planene i større grad utarbeides og prioritere ut i fra lokale forutsetninger og ressurser, innenfor ytterrammen av de nasjonale forventninger og regelverk. Bl.a. vil det bli fokusert på å utnytte handlingsrommet i plan- og bygningsloven.

Miljø - Energi, klima og vern

Det forventes våtere, varmere og villere vær i framtiden. Dette skyldes globale klimaendringer som påvirker de store værsystemene rundt på jordkloden. Det er viktig at kommunen velger de "rette" løsningene innenfor lokale forutsetninger og økonomiske rammer.

I 2005 kom 93 prosent av kommunens totale energiforbruk fra fornybare energikilder (*vannkraft og biobrensel*). Prognosene for 2020 og 2025 er også 93 prosent (**Kilde:** NTE 2007). Kommunen er en netto leverandør av fornybar energi, gjennom Tunnsjø vannkraftverk som er eid av NTE.

Ca. en tredjedel av kommunens areal er vernet i form av nasjonalparker og naturreservat. I hovedsak er hele kommunen definert som reindriftsområde. Noe som medfører store begrensninger i den frie forvaltningen av arealene.

Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunen har 2 idrettshaller med tilhørende svømmebasseng i tillegg til gode naturgitte forhold for å utøve varierte helsefremmende utendørsaktiviteter. God helse er langt mer enn fysisk aktivitet, og den enkelte innbygger har hovedansvaret for sin egen helse. Kommunens

hovedansvar er å legge til rette for at den enkelte skal ha muligheten til å gjøre fornuftige valg når det gjelder fysisk og psykisk helse.

Kommunen har et aktivt kulturliv med bl.a. revy, musikk. mv. Utenom idrettsaktiviteter mangler kommunen organiserte ungdomsaktiviteter.

Kommunen har 2 barnehager og full barnehagedekning. Videre har kommunen 2 skoler med både barne- og ungdomstrinn. Både skole og barnehage skårer høyt på elev- og brukerundersøkelser. I sammen med lav kriminalitet, lite forurensning og støy gir dette et godt oppvekstmiljø.

Oversiktsdokument Folkehelse er et dokument som må oppdateres og rullers jevnlig for å fungere som et «levende» folkehelsedokument.

Boligsituasjon

Pr dato er det 13 ledige tomter i boligfeltet i Mebygda, hvor arbeidet med opparbeiding av vei, vann og avløp er gjennomført. I tillegg er det regulert et boligareal på ca. daa, hvor det bør være mulig å få plassert inntil 5 tomter. I feltet Hovden er 6 tomter. På Jule er det 5 ledige tomter. I Kvelia er det 12 ubebygde tomter i Jevrum boligområde (*Ikke opparbeidet infrastruktur.*).

I Sandvika boligfelt finnes det 4 områder på mellom 0,9 og 1 daa som kan egne seg for bygging av enebolig. I tillegg er det 2 områder på 1,9 og 3,1 daa som egner seg godt for flerleilighetsbygg. Det er også regulert et større område på 25 daa som egner seg for flerleilighetsbygg. For å få maksimal utnyttelse av dette arealet bør det lages en detaljert plan som har fokus på effektiv arealutnyttelse. I tillegg finnes det noen større tomter hvor det absolutt er en mulighet for fradeling av tomter. Totalt sett bør det absolutt være realistisk å kunne realisere minimum 50 boenheter i Sandvika (*med god planlegging*).

Totalt sett betyr det at det bør være realistisk med minimum 91 boenheter på det arealet som allerede er regulert til boligformål. Kanskje enda flere hvis man planlegger godt og gjør de rette valgene. I tillegg er det igjen en kvote/ramme på 56 boliger i LNF sone 3, i gjeldende arealdel av kommuneplan.

Mål for planarbeidet

Kommunens planer skal være utviklings- og styringsverktøy som skaper forutsigbarhet og klare rammer for kommuneorganisasjonen, næringslivet, innbyggerne og andre brukere av kommunens arealer og tjenester.

I alt planarbeid skal det prioriteres å lage konkrete og enkle planer som fokuserer på målbare tiltak, som er realistiske å gjennomføre innenfor tilgjengelige ressursrammer (*menneskelige og økonomiske*).

"Ingen planer blir proporsjonalt bedre for hver ekstra side med selyfølgeligheter og runde formuleringer."

Tiltak i perioden 2016-2019

Prioriterte planbehov/-oppgaver

- Rullering av kommuneplan
  - Arealdelen
  -
-

Vedlegg

1. Planoversikt - Skjematisk vurdering av gjeldende og nye planer

Vedlegg 1

Planoversikt - Skjematisk vurdering av gjeldende og nye planer

Planens navn	Vedtatt år	Vedtak - Revidering				Ansvarlig
		2016	2017	2018	2019	
Plan- og utvikling						
Kommuneplanens arealdel 2010-2013	2010	Rulleres				Kommuneplanlegger
Trafikksikkerhetsplan (<i>Starte med Sandvika</i>)			Vedtas			Kommuneplanlegger
Oppvekst						
Kompetanseplan for grunnskolene i Lierne 2016-2017		Vedtas		Rulleres		Oppvekst og kultursjef
Kompetanse-kvalitetsutviklingsplan for barnehageansatte i Indre Namdal og Lierne kommune	2014		Rulleres			Oppvekst og kultursjef
Plan for overganger/Hybelskoleplan	2014	Rulleres		Rulleres		Oppvekst og kultursjef
Kommunedelplan idrettsanlegg	Årlig	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Oppvekst og kultursjef
Årsplaner i skoler og barnehager	Årlig	Vedtas	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Oppvekst og kultursjef
Kommunal handlingsplan for arbeid med kap 9a (herunder også mobbeplan)			Rulleres			Oppvekst og kultursjef
Plan for systematisk kvalitetsarbeid i «Lierneskolen» (skal utarbeides 2016)			Rulleres			Oppvekst og kultursjef
Kulturminneplan			Rulleres			Oppvekst og kultursjef
Helse og omsorg						
Helse- og omsorgsplan			Vedtas			Helse- og omsorgssjef
Kompetanseplan		Rullering	Rullering	Rullering	Rullering	Helse- og omsorgssjef
Bemanningsplan		Vedtas				Helse- og omsorgssjef
POSOM-plan		Vedtas				Helse- og omsorgssjef
Plan for forebyggende arbeid barn og unge		Vedtas				Helse- og omsorgssjef
Ruspolitisk handlingsplan			Vedtas			Helse- og omsorgssjef
Oversiktsdokument Folkehelse			Rulleres			
Sentrale styringsorganer						
Kommunal planstrategi	2012	Rulleres				Rådmannen
Kommuneplan - Samfunnsdelen	2014		Rulleres			Rådmannen
Krise- og beredskapsplan	2012	Rulleres				Rådmannen
Risiko- og sårbarhetsanalyse	2014			Rulleres		Rådmannen
Årsplan- og økonomiplan	2015	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rådmannen

Boligpolitisk handlingsplan		Vedtas				Rådmannen
Næringsplan (inkl. omstillingsplan)			Vedtas			Rådmannen
Næringsvennlig kommune			Vedtas			Rådmannen